

(Návrh)

**Národný akčný plán pre rozvoj ekologickej poľnohospodárskej
výroby v Slovenskej republike pre roky 2023-2027**

OBSAH

1. Úvod	3
2. Význam EPV a jej produktov	4
3. Legislatíva.....	5
3.1 Legislatíva EÚ	5
3.2 Legislatíva SR.....	8
3.3 Strategické dokumenty	8
4. EPV vo svete a v EÚ.....	9
5. Súčasný stav EPV v SR.....	13
6. Úradné kontroly v SR.....	19
6.1 Rozdelenie kompetencií	19
6.2 Kontrola, registrácia a certifikácia	20
7. SWOT analýza	22
8. Dotačná podpora	25
9. Hlavné ciele, priority a opatrenia.....	28
9.1 Priority NAP	28
9.2 Ciele NAP.....	28
10. Ciele a navrhované opatrenia v SR.....	29

1. Úvod

Ekologická poľnohospodárska výroba (ďalej len „EPV“) je využívanie výrobných postupov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 (ďalej len „nariadenie o EPV“) na všetkých stupňoch výroby, prípravy a distribúcie a to aj počas obdobia konverzie uvedeného v článku 10 uvedeného nariadenia o EPV.

EPV sa v Slovenskej republike začala uplatňovať od roku 1991. Dlhodobý nespracovaný plán pre rozvoj EPV mal vplyv na pomalý rozvoj.

Európska komisia dňa 25. marca 2021 zverejnila dokument „Akčný plán pre napredovanie EPV“ (ďalej len „akčný plán“), ktorý je jedným z nástrojov politickej agendy Komisie v rámci Európskej zelenej dohody a je súčasťou vízie EÚ, ktorá má do roku 2050 dosiahnuť udržateľnosť a klimatickú neutrálnosť ako prostriedok pre investície a pre rast. Komisia tiež vo svojom akčnom pláne vyzdvihuje dôležitosť prípravy vlastných národných stratégií v oblasti EPV na základe komplexnej analýzy sektora a so súvisiacimi opatreniami, stimulmi, jasnými lehotami a cieľmi stanovenými na národnej úrovni.

„Národný akčný plán pre rozvoj EPV v Slovenskej republike 2023-2027“ (ďalej len „NAP“) má za cieľ intenzívnejšie EPV na Slovensku rozvíjať a nadväzuje na súvisiace strategické dokumenty EÚ. Je historicky druhým akčným plánom v oblasti EPV v SR a čiastočne nadväzuje aj na „Akčný plán rozvoja ekologickeho poľnohospodárstva v Slovenskej republike do roku 2010“.

Na základe komplexnej analýzy sektora a na základe stratégie pre SPP, by sme v SR mohli do roku 2030 zvýšiť cieľový percentuálny podiel ekologicky obhospodarovanej plochy na 14 %. Takto stanovená hodnota napĺňa aj jeden z cieľov Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030, ktorá stanovuje navýšenie výmery p. p. v systéme EPV na 13,5 %. Dosiachnutie ambiciózneho cieľa Komisie bude pre SR náročné, aj napriek zámeru použiť podporný systém EPV zo strategického plánu SPP 2023-2027.

Predložený NAP obsahuje informácie o význame EPV, informácie o situácii vo svete a EÚ, podrobne spracovanú analýzu súčasného stavu EPV na Slovensku, SWOT analýzu, dotačnú podporu EPV v SR, stanovené ciele NAP v SR do roku 2027 v oblasti rozvoja EPV a návrh vhodných opatrení a aktivít pre dosiahnutie stanovených cieľov.

2. Význam EPV a jej produktov

EPV je jedným zo systémov poľnohospodárstva, ktorý by mal byť modelovým príkladom udržateľných postupov. Prostredníctvom EPV by sa mali lepšie využívať obnoviteľné zdroje, pre zvieratá by sa mali zabezpečiť vyššie štandardy dobrých životných podmienok. Potenciál EPV spočíva v podpore a rozvoji vidieckych oblastí a prispieva k sociálnej udržateľnosti. Systém EPV je záväzkom poľnohospodára dodržiavať vysoké štandardy produkcie na každej úrovni (prvovýroba, spracovanie, obchod). Pre spotrebiteľov je zároveň jasným signálom, že výrobok bol vyrobený podľa veľmi konkrétnych, prísnych a kontrolovaných pravidiel udržateľnosti.

Prínosy EPV:

- Vyššia biodiverzita v pôde v porovnaní s konvenčným poľnohospodárstvom
- Dôraz na zdravie ľudí
- Dôraz na zdravie zvierat
- Dôraz na ochranu opeľovačov
- Zákaz používania priemyselných hnojív
- Obmedzené používanie chemických pesticídov
- Zákaz používania geneticky modifikovaných organizmov
- Zákaz používania ionizujúceho žiarenia
- Obmedzené používanie antibiotík

Stratégiou „Z farmy na stôl“, ktorá je základným kameňom naplňania Európskej zelenej dohody, a stratégiou biodiverzity do roku 2030 sa stanovujú konkrétne opatrenia vzťahujúce sa na celú výrobnú vertikálu potravín. Komisia týmito stratégiami vytýčila cieľovú hodnotu „minimálne 25 % p. p. EÚ obhospodarovanej v systéme EPV a výrazný nárast ekologickej akvakultúry do roku 2030“. Priemerný podiel p. p. obhospodarovanej ekologickým spôsobom v roku 2020 v EÚ predstavoval 9,1 %. V jednotlivých krajinách, ale kolíše od 0,5 % po viac ako 25 %, pričom v SR je dlhodobo na úrovni 8 - 10 % a v roku 2020 bol 11,7 %.

3. Legislatíva

3.1 Legislatíva EÚ

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 848/2018 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 v znení neskorších predpisov

- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1450 z 27. júna 2022, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o používanie neekologického bielkovinového krmiva v ekologickej živočíšnej výrobe v dôsledku invázie Ruska na Ukrajinu
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/760 z 8. apríla 2022, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2021/2306, pokiaľ ide o prechodné ustanovenia týkajúce sa certifikátov o inšpekcii vydaných na Ukrajinu
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/474 zo 17. januára 2022, ktorým sa mení príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o osobitné požiadavky na výrobu a používanie neekologických semenáčikov a iného rastlinného množiteľského materiálu, semenáčikov a iného rastlinného množiteľského materiálu z konverzie a ekologických semenáčikov a iného rastlinného množiteľského materiálu
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2325 zo 16. decembra 2021, ktorým sa podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 stanovuje zoznam tretích krajín a zoznam štátnych inšpekčných organizácií a súkromných inšpekčných organizácií uznaných podľa článku 33 ods. 2 a 3 nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 na účely dovozu produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby do Únie
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2119 z 1. decembra 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá týkajúce sa určitých záznamov a vyhlásení požadovaných od prevádzkovateľov a skupín prevádzkovateľov a technických prostriedkov na vydávanie certifikátov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 a ktorým sa mení vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1378, pokiaľ ide o vydávanie certifikátov pre prevádzkovateľov, skupiny prevádzkovateľov a vývozcov v tretích krajinách
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2306 z 21. októbra 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o pravidlá týkajúce sa úradných kontrol v súvislosti so zásielkami produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie, ktoré sú určené na dovoz do Únie, ako aj o pravidlá týkajúce sa certifikátu o inšpekcii
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2307 z 21. októbra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá týkajúce sa dokumentov a oznámení požadovaných pre produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby a produkty z konverzie určené na dovoz do Únie
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2304 z 18. októbra 2021, ktorým sa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 dopĺňa o pravidlá vydávania doplnkových certifikátov, ktorými sa na účely vývozu osvedčuje

nepoužívanie antibiotík v ekologickej poľnohospodárskej výrobe živočíšnych produktov

- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1378 z 19. augusta 2021, ktorým sa stanovujú určité pravidlá týkajúce sa certifikátu vydávaného pre prevádzkovateľov, skupiny prevádzkovateľov a vývozcov v tretích krajinách, ktorí sa podieľajú na dovoze produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov z konverzie do Únie, a ktorým sa stanovuje zoznam uznaných štátnych inšpekčných organizácií a súkromných inšpekčných organizácií v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1165 z 15. júla 2021, ktorým sa povoľujú určité produkty a látky na používanie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a stanovujú ich zoznamy
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1698 z 13. júla 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o procedurálne požiadavky na uznávanie štátnych inšpekčných organizácií a súkromných inšpekčných organizácií spôsobilých vykonávať kontroly certifikovaných prevádzkovateľov a skupín prevádzkovateľov ekologickej poľnohospodárskej výroby a produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby v tretích krajinách a o pravidlá dohľadu nad nimi a o kontroly a iné opatrenia, ktoré majú tieto štátne inšpekčné organizácie a súkromné inšpekčné organizácie vykonávať
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1697 z 13. júla 2021, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o kritériá týkajúce sa uznania štátnych inšpekčných organizácií a súkromných inšpekčných organizácií, ktoré sú spôsobilé vykonávať kontroly produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby v tretích krajinách, a zrušenia ich uznania
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1691 z 12. júla 2021, ktorým sa mení príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o požiadavky na vedenie záznamov pre prevádzkovateľov v ekologickej poľnohospodárskej výrobe
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1342 z 27. mája 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o pravidlá týkajúce sa informácií, ktoré majú zasielať tretie krajiny a štátne inšpekčné organizácie a súkromné inšpekčné organizácie na účely dohľadu nad ich uznaním podľa článku 33 ods. 2 a 3 nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 v prípade dovezených produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, a opatrení, ktoré sa majú prijať pri výkone uvedeného dohľadu
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1189 zo 7. mája 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o výrobu rastlinného množiteľského materiálu z ekologického heterogénneho materiálu určitých rodov alebo druhov a obchodovanie s ním
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1006 z 12. apríla 2021, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o vzor certifikátu potvrdzujúceho súlad s pravidlami ekologickej poľnohospodárskej výroby

- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/279 z 22. februára 2021, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o kontrolách a iných opatreniach na zabezpečenie vysledovateľnosti a dodržiavania súladu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovania produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/716 z 9. februára 2021, ktorým sa mení príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o pravidlá ekologickej poľnohospodárskej výroby týkajúce sa naklíčených semien a čakankových pukov, krmiva pre určité živočíchy akvakultúry a ošetrovaní živočíchov akvakultúry proti parazitom
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/771 z 21. januára 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 stanovením osobitných kritérií a podmienok pre kontroly účtovných dokladov v rámci úradných kontrol v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a úradných kontrol skupín prevádzkovateľov
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/715 z 20. januára 2021, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o požiadavky na skupiny prevádzkovateľov
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/2042 z 11. decembra 2020, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2020/464, pokiaľ ide o dátum jeho uplatňovania a určité ďalšie dátumy, ktoré sú relevantné pre uplatňovanie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/269 zo 4. decembra 2020, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2020/427, pokiaľ ide o dátum začatia uplatňovania zmien určitých podrobných pravidiel výroby platných pre produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby uvedených v prílohe II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/642 z 30. októbra 2020, ktorým sa mení príloha III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o určité informácie, ktoré sa majú poskytovať v súvislosti s označovaním produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/2146 z 24. septembra 2020, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o mimoriadne pravidlá výroby v ekologickej poľnohospodárskej výrobe
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/1794 zo 16. septembra 2020, ktorým sa mení časť I prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/848 Európskeho parlamentu a Rady, pokiaľ ide o používanie rastlinného množiteľského materiálu z konverzie a neekologického rastlinného množiteľského materiálu
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/464 z 26. marca 2020, ktorým sa stanovujú určité pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o dokumenty potrebné na spätné uznanie období na účely konverzie, o výrobu produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o informácie, ktoré majú poskytovať členské štáty
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2020/427 z 13. januára 2020, ktorým sa mení príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848, pokiaľ ide o

určité podrobné pravidlá výroby platné pre produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 z 15. marca 2017 o úradných kontrolách a iných úradných činnostiach vykonávaných na zabezpečenie uplatňovania potravinového a krmivového práva a pravidiel pre zdravie zvierat a dobré životné podmienky zvierat, pre zdravie rastlín a pre prípravky na ochranu rastlín, (nariadenie o úradných kontrolách) v znení neskorších predpisov.

- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/1935 z 8. novembra 2021, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2019/723, pokiaľ ide o informácie a údaje o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktoré sa majú predkladať prostredníctvom štandardného vzoru
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2305 z 21. októbra 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625 o pravidlá týkajúce sa toho, v ktorých prípadoch a za akých podmienok sú produkty ekologickej poľnohospodárskej výroby a produkty z konverzie oslobodené od úradných kontrol na hraničných kontrolných staniciach prvého príchodu do Únie, ako aj o pravidlá týkajúce sa miesta úradných kontrol takýchto produktov, a ktorým sa menia delegované nariadenia Komisie (EÚ) 2019/2123 a (EÚ) 2019/2124
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/466 z 30. marca 2020 o dočasných opatreniach na obmedzenie rizík pre zdravie ľudí, zvierat a rastlín a pre dobré životné podmienky zvierat počas určitých vážnych narušení kontrolných systémov členských štátov v dôsledku ochorenia spôsobeného koronavírusom (COVID-19)
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2019/2123 z 10. októbra 2019, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o pravidlá, v ktorých prípadoch a za akých podmienok sa môžu vykonávať identifikačné a fyzické kontroly určitého tovaru na kontrolných miestach, ako aj dokladové kontroly vo vzdialenosti od hraničnej kontrolnej stanice
- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2019/723 z 2. mája 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/625, pokiaľ ide o štandardné vzory, ktoré sa majú používať vo výročných správach predkladaných členskými štátmi

3.2 Legislatíva SR

Zákon č. 282/2020 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe v znení zákona č. 350/2020 Z. z. (ďalej len „zákon č. 282/2020 Z. z.)

3.3 Strategické dokumenty

- Stratégia Z farmy na stôl;
- Stratégia EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030;
- Akčný plán EÚ: „Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy“;
- Akčný plán pre napredovanie EPV.

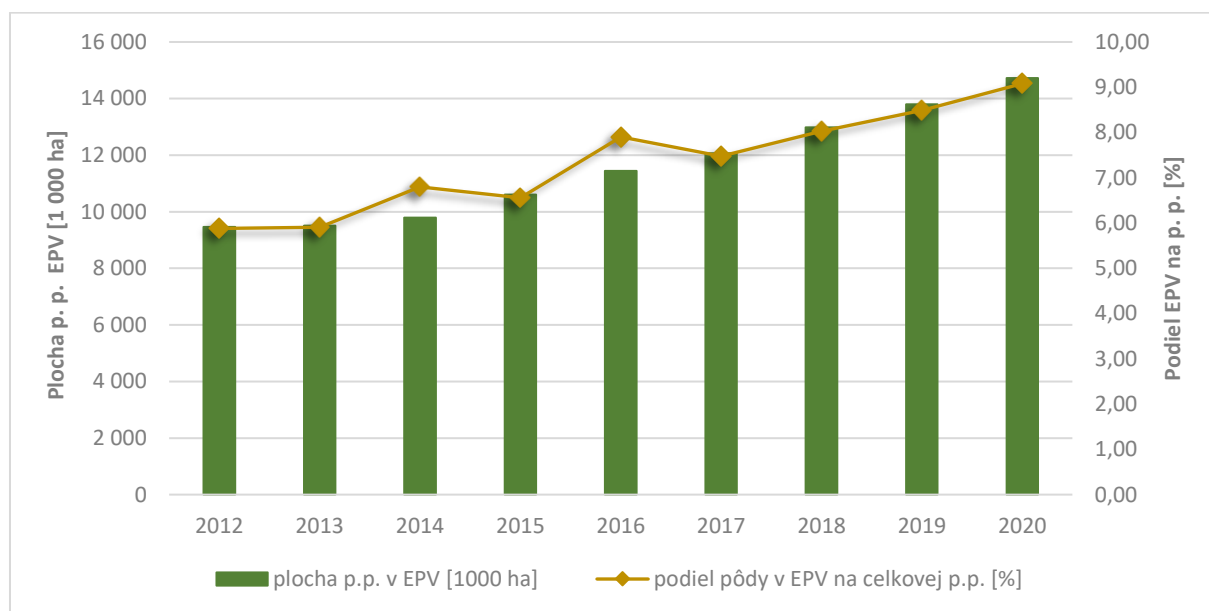
4. EPV vo svete a v EÚ

V roku 2020 bola celková p. p. v EPV (vrátane územia v konverzii) 74,9 miliónov hektárov vo svete, čo predstavuje 1,6 % z celkovej svetovej p. p. a EPV uplatňovalo 3,4 milióna poľnohospodárov v 190 krajinách.

Podľa svetadielov je najväčšia plocha p. p. v EPV v Oceánii (35,9 miliónov ha, takmer polovica zo svetovej výmery v EPV) a v Európe (17,1 miliónov ha). Južná Amerika má 9,9 miliónov ha p. p. v EPV, nasleduje Ázia (6,1 miliónov ha), Severná Amerika (3,7 miliónov ha) a Afrika (2,1 miliónov ha). Krajiny s najväčšou plochou p. p. registrovanej v EPV sú Austrália (35,7 miliónov ha), Argentína (4,5 miliónov ha) a Uruguaj (2,7 miliónov ha).

V roku 2020 bola v EÚ celková p. p. registrovaná v EPV 14,9 milióna ha (9,2 % z celkovej obhospodarovanej p. p.), v EPV bolo registrovaných 349 499 výrobcov, 78 262 spracovateľov, 5 820 dovozcov a 3 589 vývozcov.

Graf 1 Plocha p. p. v EPV a podiel p. p. v EPV na celkovej ploche p. p. v rámci 27 krajín EÚ v rokoch 2012 až 2020.

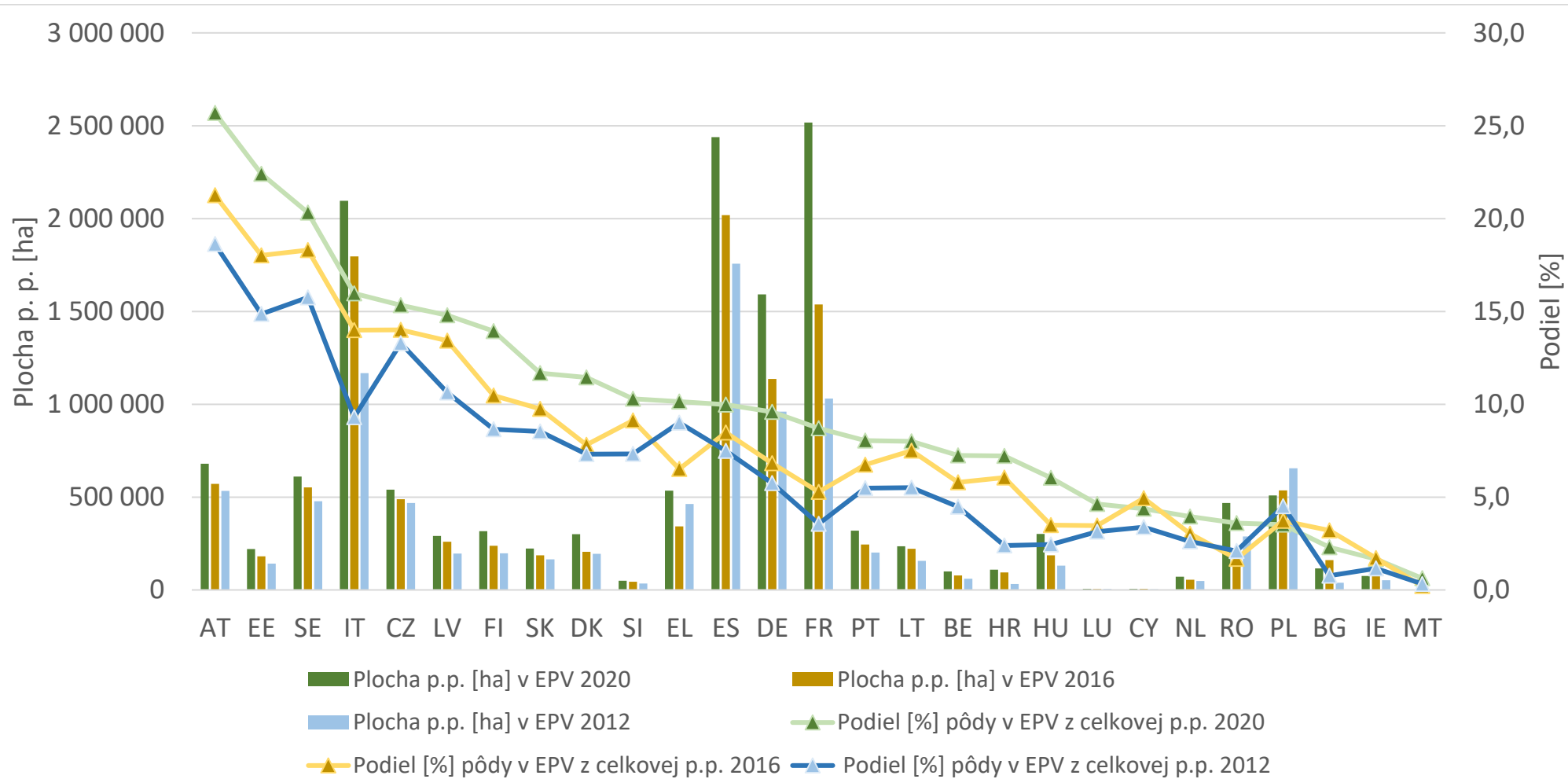

Zdroj údajov: Eurostat

Poznámka: p. p. - poľnohospodárska pôda

Podľa údajov v roku 2020 boli krajiny s najväčšou plochou p. p. v EPV Francúzsko (2,5 milióna ha), Španielsko (2,4 milióna ha, ktoré je prvýkrát od roku 2012 na druhom mieste), Taliansko (2,1 milióna ha) a Nemecko (1,6 milióna ha). V týchto štátoch je viac ako polovica p. p. v EÚ registrovanej v EPV.

Graf 2 Plocha p. p. v EPV [1000 ha] a podiel p. p. v EPV [%] na celkovej výmere p. p. v rokoch 2020, 2016 a 2012 podľa členských krajín EÚ.

Zdroj údajov: Eurostat

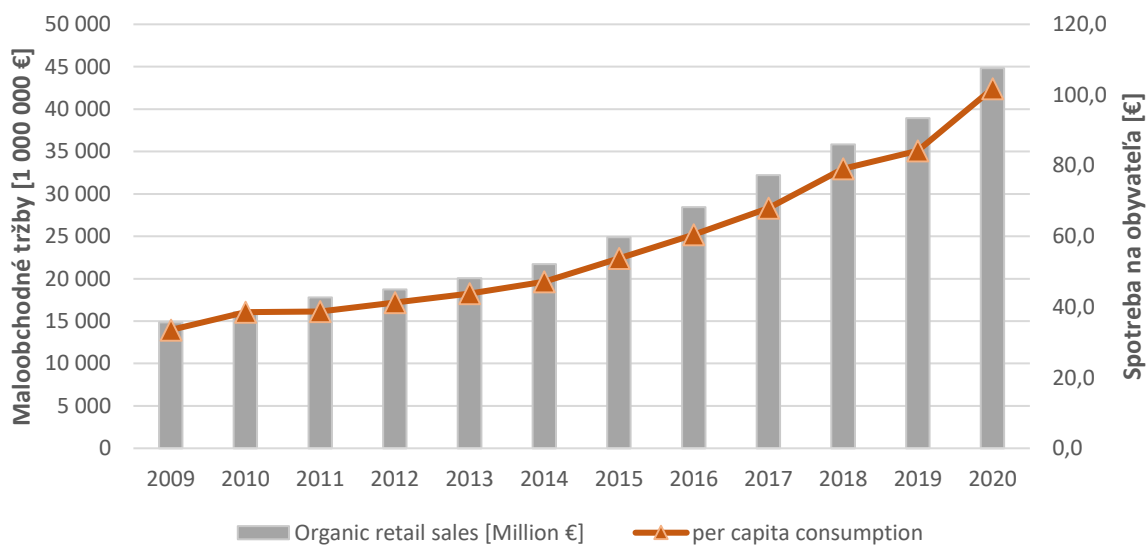
V roku 2020 stúpila plocha p. p. registrovanej v EPV v rámci EÚ o 55,6 % v porovnaní s rokom 2012. Za posledných osem rokov sa navýšila aj plocha ornej pôdy v EPV o vyše 60 % na 6,7 miliónov ha. Jedna tretina plochy ornej pôdy registrovanej v EPV je vo Francúzsku (1,4 milióna ha) a Taliansku (1,0 milión ha). Plocha trvalých trávnych porastov (6,3 miliónov ha) v rámci EÚ narástla o takmer polovicu a najväčšia bola v Španielsku 1,3 milióna ha, Francúzsku 0,9 milióna ha a v Nemecku 0,8 milióna ha. Plocha trvalých trávnych porastov v EPV od roku 2013 vzrástla o viac ako 100 % v Chorvátsku (196,5 %), Maďarsku (162,6 %) a Francúzsku (125,9 %). V roku 2020 boli trvalé plodiny v EPV pestované na ploche 1,7 milióna ha, čo predstavuje zvýšenie o 45,0 % za posledných osem rokov. Z najviac pestovaných trvalých plodín boli olivy, takmer v 85 % pestované v Taliansku a Španielsku. Ďalej sa pestovali orechy najmä v Španielsku a vinič rovnako v Taliansku a Španielsku.

V roku 2020 bolo v rámci EÚ v EPV registrovaných 349 tisíc výrobcov, 78 tisíc spracovateľov, takmer 6 tisíc dovozcov a 4 tisíc vývozcov. Najviac produktov sa vyrábalo v Taliansku (71 590 výrobcov), Francúzsku (53 255 výrobcov) a Španielsku (44 493 výrobcov), počet výrobcov v uvedených troch krajinách tvorí až 48,5 % všetkých výrobcov registrovaných v EPV v EÚ. Slovensko patrilo naopak ku krajinám s najnižším počtom (716) výrobcov, menej výrobcov bolo už len v Luxembursku (114) a na Malte (25). Obchod s produktmi z EPV v EÚ stúpil, za posledných šesť rokov vzrástol počet dovozcov a vývozcov takmer dvojnásobne. Najviac dovozcov aj vývozcov bolo v Nemecku.

EÚ predstavuje druhý najväčší jednotný trh s produktmi z EPV po Spojených štátoch amerických. V roku 2020 dosiahol maloobchodný predaj s produktmi EPV v EÚ hodnotu 44,8 miliárd €. Nemecko s maloobchodným predajom 14,99 miliárd € je najväčším trhom v Európe a druhým najväčším na svete. Od roku 2011 do roku 2020 sa trh EÚ a Európy s produktmi EPV viac ako zdvojnásobil. V roku 2020 bola priemerná ročná spotreba na obyvateľa EÚ 101,8 €, v Európe bola spotreba na obyvateľa na potraviny z EPV najvyššia v Švajčiarsku 418 € a v EÚ bola v Dánsku 384 €. V celosvetovom meradle majú krajiny EÚ najvyššie podiely predaja produktov EPV na svojich trhoch s potravinami, najvyšší podiel na trhu s potravinami z EPV malo Dánsko (13 %), Rakúsko (11,3 %) a Švajčiarsko (10,8 %).

Graf 3 Tržby z maloobchodného predaja produktov EPV a ich spotreba na obyvateľa v rokoch 2009 až 2020

Zdroj údajov: FiBL Statistics - European and global organic farming statistics

5. Súčasný stav EPV v SR

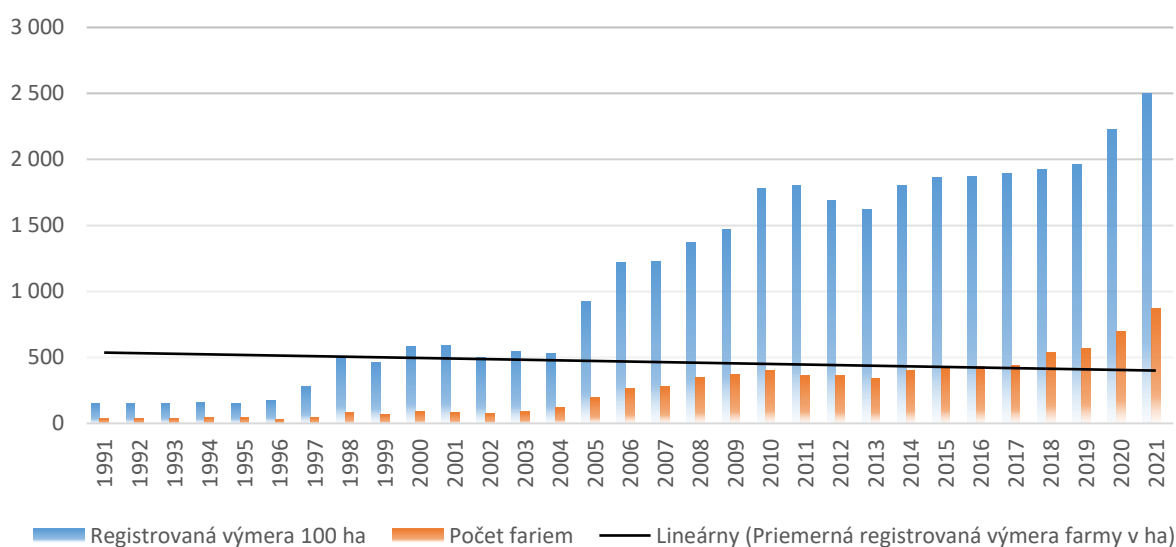
V roku 2021 bolo v EPV registrovaných 1 225 prevádzkovateľov, z ktorých 872 malo registrovanú rastlinnú výrobu, 644 živočíšnu výrobu, výrobou potravín sa zaoberalo 125 prevádzkovateľov a vývozom 33 prevádzkovateľov (tabuľka 1). Celková plocha p. p. registrovanej v EPV v SR bola 249 723,04 ha, z tejto plochy bolo po konverzii 181 475,23 ha a v konverzii 68 247,81 ha. V porovnaní s rokom 2020 stúpol počet prevádzkovateľov s pôdou, ako aj výrobcov potravín a vývozcov, mierne vzrástla aj plocha registrovanej p. p. v EPV.

Tabuľka 1 Registrovaní prevádzkovatelia v EPV podľa zamerania činnosti v rokoch 2018-2021

Zameranie činnosti	2018	2019	2020	2021
rastlinná výroba	458	567	698	872
živočíšna výroba	356	435	521	644
zber voľne rastúcich rastlín a ich častí	9	7	9	9
chov včiel	1	20	28	31
pestovanie húb	0	1	1	2
akvakultúra	0	0	0	2
výroba potravín	93	100	114	125
výroba osív	8	11	13	12
výroba krmív	13	12	13	11
príprava (balenie)	36	41	45	59
dovoz	36	44	57	62
vývoz	14	19	26	33
distribúcia/umiestnenie na trh, skladovanie	170	238	269	292

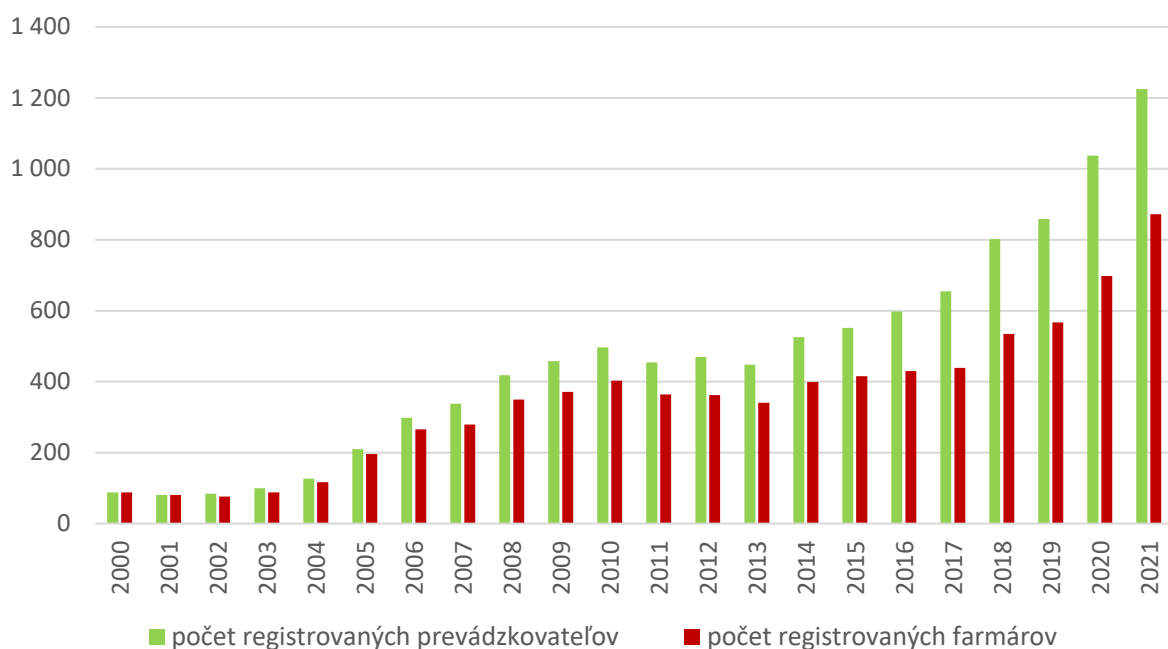
Zdroj údajov: ÚKSÚP

Graf 4 Plocha p. p. v EPV (ha x 100) a počet poľnohospodárskych fariem registrovaných v EPV v rokoch 1991-2021

Zdroj údajov: ÚKSÚP

Graf 5 Vývoj počtu registrovaných prevádzkovateľov a farmárov v EPV v rokoch 2000 – 2021

Zdroj údajov: ÚKSÚP

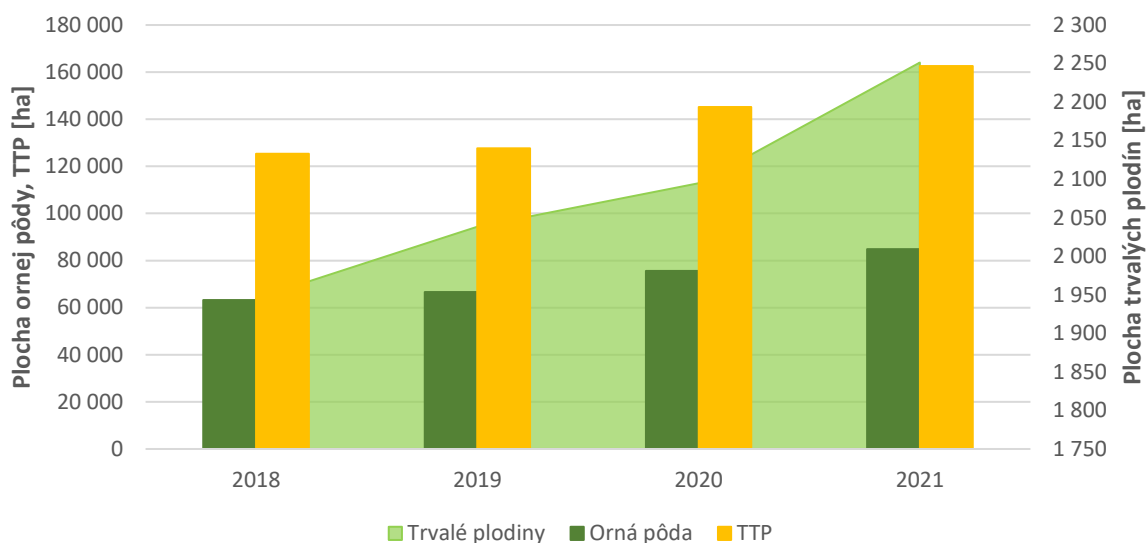
EPV sa na Slovensku začala rozvíjať už začiatkom deväťdesiatych rokov a nadväzovala hlavne na skúsenosti a vývojové trendy krajín západnej EÚ. Významnejší progres začal od roku 2005, rok po vstupe SR do EÚ. Na grafe 4 je uvedený vývoj nárastu plochy a počtu registrovaných prevádzkovateľov v EPV na Slovensku od roku 1991. Na začiatku bolo v EPV registrovaných iba 37 fariem s celkovou plochou p. p. 14 700 ha a v roku 2021 bolo registrovaných 872 farmárov na ploche vyše 249 700 ha (vrátane konverzie). V roku 2020 bolo Slovensko s podielom 11,67 % plochy v EPV na celkovej ploche p. p. na 8. priečke v rámci EÚ (graf 2).

Tabuľka 2 Ekologicky obhospodarovaná p. p. podľa druhu pozemku v roku 2021

	Využívaná p. p. [ha]	Pôda registrovaná v EPV [ha]	Podiel plochy EPV na celkovej ploche p. p. [%]
Poľno. pôda	1 856 128	249 723	13,45
Orná pôda	1 326 479	84 907	6,40
TTP	512 042	162 565	31,75
Sady	5 470	1 787	32,68
Vinice	10 572	464	4,39

Zdroj údajov: ŠÚ SR, ÚKSÚP (orientačné štatistické údaje, výmery poľnohospodárskej pôdy pre priame podpory viazané na pôdu sú vypočítavané prostredníctvom registra pôdy LPIS).

Graf 6 Plocha p. p. registrovanej v EPV podľa druhu pozemku v rokoch 2018-2021

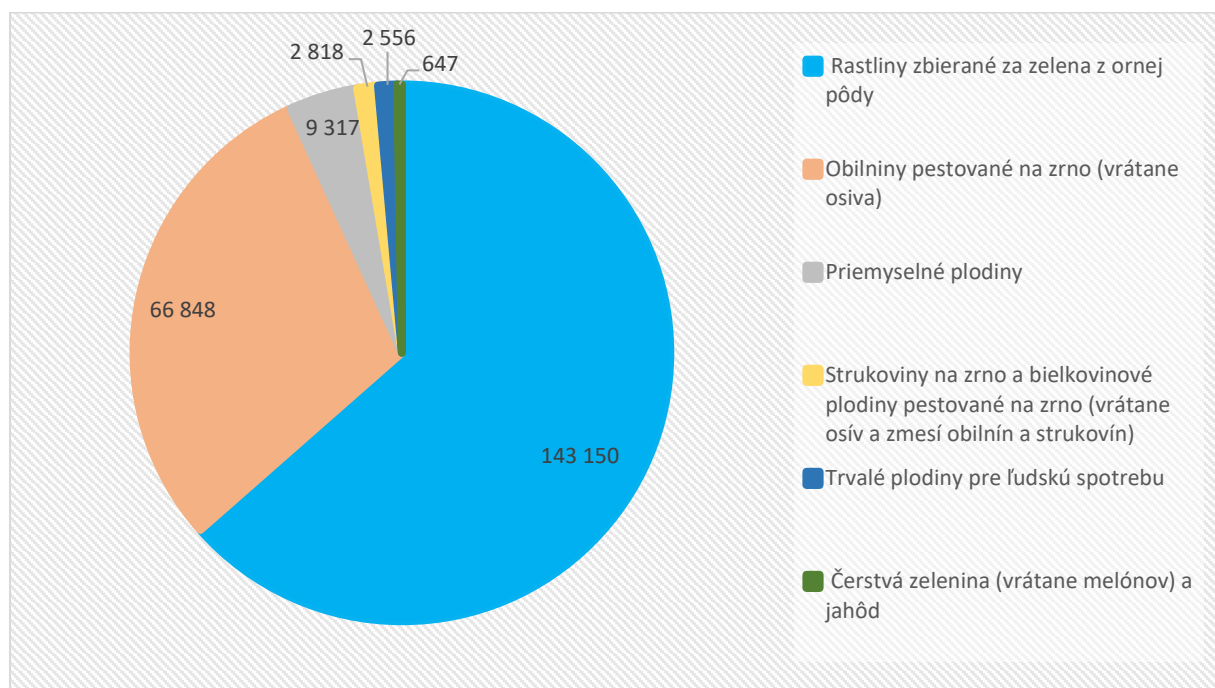
Zdroj údajov: ÚKSÚP

V SR podľa druhu pozemku v EPV dominujú TTP. V roku 2021 tvorili TTP 65,10 % pôdy registrovanej v EPV napriek tomu, že plocha využívanej výmery TTP v SR je takmer trikrát nižšia ako ornej pôdy. Z celkovej ekologicky obhospodarovanej pôdy bola orná pôda 34 % a trvalé plodiny tvorili menej ako 1 %. Najviac prevádzkovateľov EPV vlastniacich pôdu sa nachádza v Prešovskom (218) a Banskobystrickom kraji (204), v ktorých je povrch hornatejší a väčšinou sa tu nachádzajú TTP. Vyše 100 farmárov hospodári s p. p. v EPV aj v Košickom a Žilinskom kraji.

V roku 2021 väčšina poľnohospodárov registrovaných v EPV obhospodarovala TTP na celkovej výmere 162 565 ha. Na ornej pôde prevažne pestovali rastliny zbierané za zelena, ktorých plocha tvorila 34 718 ha až 56 % ornej pôdy v EPV, ďalej boli pestované obilniny na zrno (vrátane osiva) na 32 % ornej pôdy registrovanej v EPV a produkcia bola 60 687 ton. Z obilnín na zrno sa prevažne pestovali pšenica a pšenica špaldová s produkciou 32 705 ton. Pestovali sa aj priemyselné plodiny (9,5 %), prevažne olejniný, ktorých produkcia bola 9 130 ton. Z trvalých plodín sa na Slovensku pestovalo v EPV ovocie, bobuľoviny a orechy. Z ovocia jablká (produkcia 470 ton) na výmere 313 ha, bobuľoviny (bez jahôd) (produkcia 257 ton) na výmere 115 ha. Okrem toho sa pestovalo hrozno na výmere 153 ha (produkcia 587 ton).

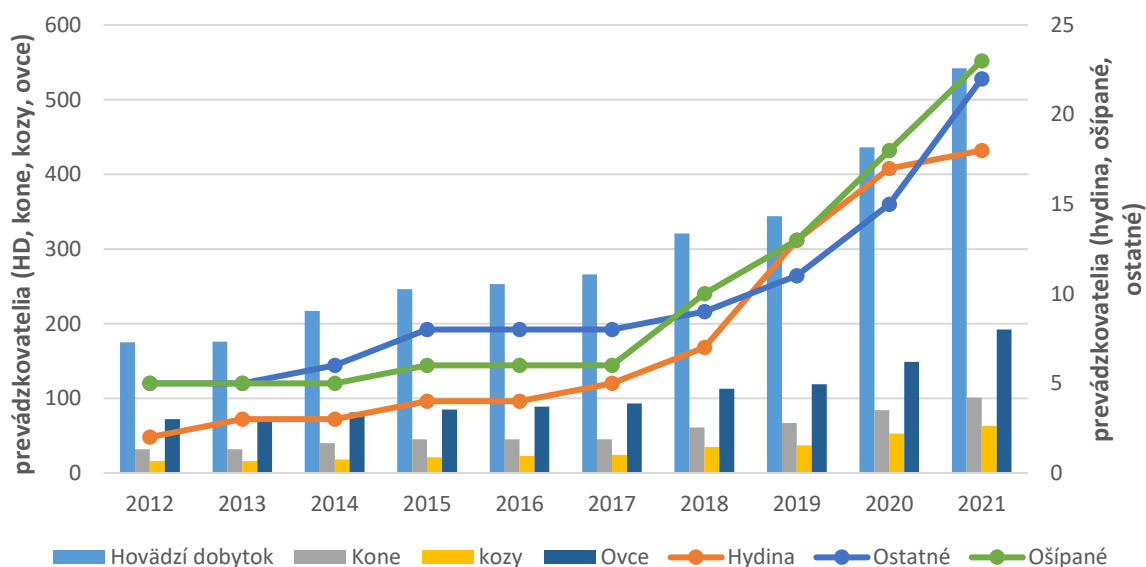
Graf 7 Produkcia poľnohospodárskych plodín (v tonách) v EPV v roku 2020

Zdroj údajov: ÚKSÚP

V roku 2021 malo na Slovensku živočíšnu výrobu registrovanú v EPV 644 prevádzkovateľov, z toho vyplýva že takmer každý prevádzkovateľ s rastlinnou výrobou mal registrovanú aj živočíšnu výrobu ako je uvedené v odseku 1 časti II prílohy I Nariadenia EÚ č. 848/2018 živočíšna výroba bez pôdy je zakázaná s výnimkou včelárstva. Počet prevádzkovateľov so živočíšnou výrobou má stúpajúci charakter pri všetkých druhoch zvierat, najviac poľnohospodárov má registrovaný chov hovädzieho dobytku.

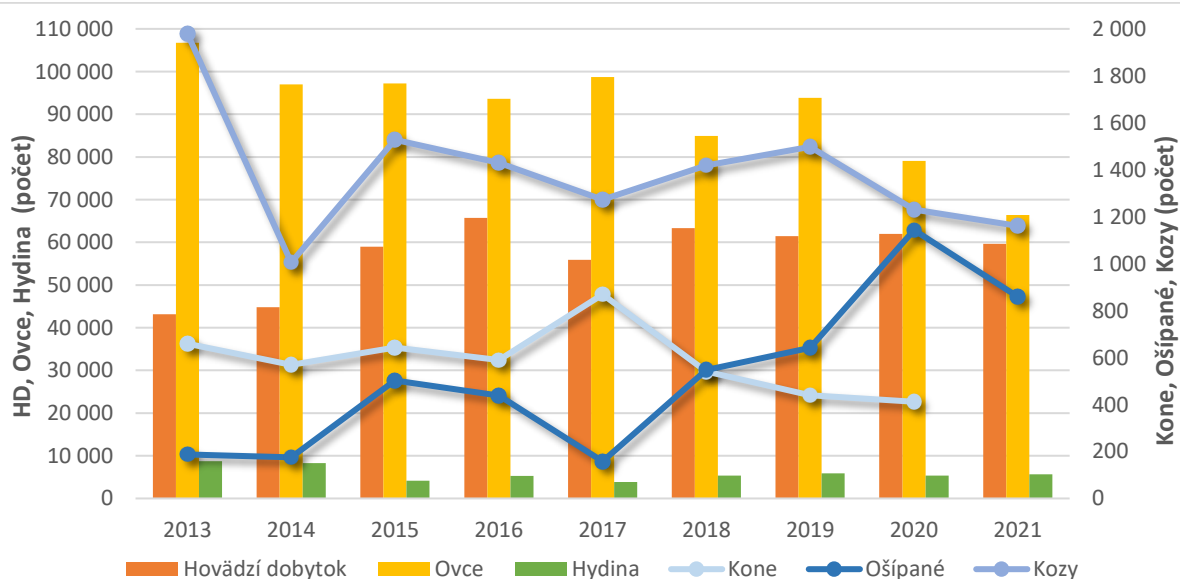
Graf 8 Počet prevádzkovateľov so živočíšnou výrobou registrovaných v EPV v rokoch 2012-2021

Zdroj údajov: ÚKSÚP

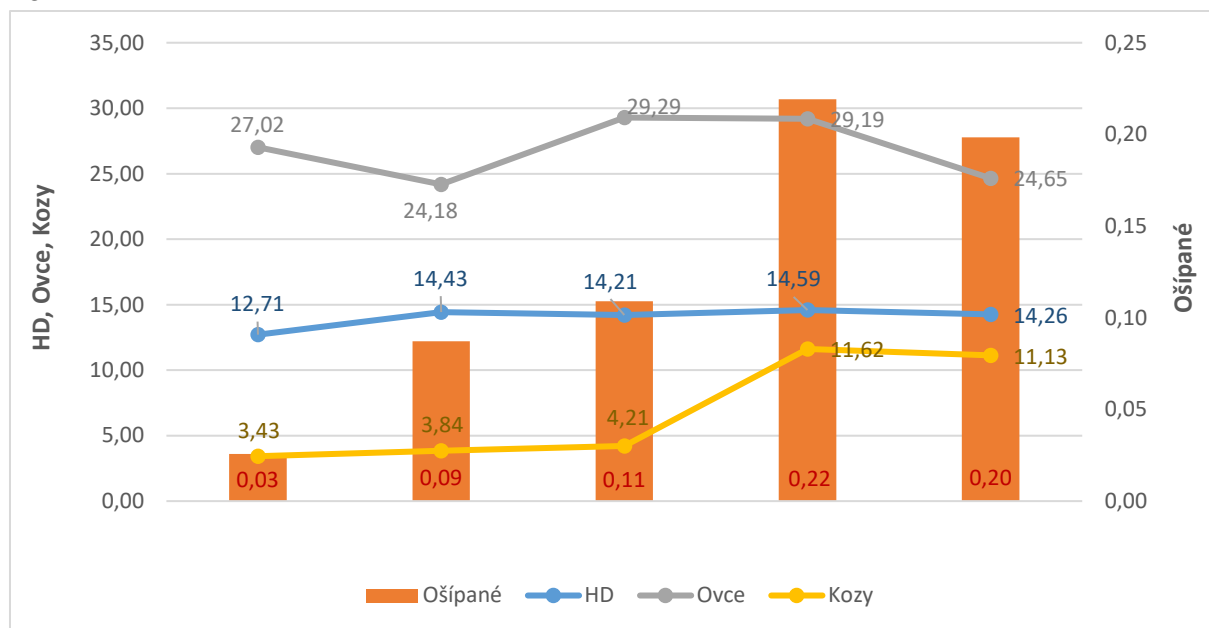
Prevádzkovatelia registrovaní v EPV na Slovensku podľa počtu hospodárskych zvierat chovajú prevažne ovce a hovädzí dobytok. Hydina, kozy, ošípané a kone sa chovajú len v malých počtoch. V roku 2020 bolo v SR 251 včelstiev v EPV. V roku 2021 bolo v EPV vyprodukovaných 582 ton hovädzieho mäsa, 54 ton bravčového a 21 ton jahňacieho mäsa. Podľa údajov od prevádzkovateľov bolo vyprodukovaných 20 521 ton certifikovaného mlieka. Certifikovaného syra sa vyprodukovalo 198 ton a certifikovaného konzumného mlieka 2 930 ton. Na grafe 10 je znázornený podiel hospodárskych zvierat (ošípané, hovädzí dobytok, ovce, kozy) chovaných v EPV z celkového počtu hospodárskych zvierat.

Graf 9 Vývoj počtu hospodárskych zvierat v rokoch 2013-2021 v EPV

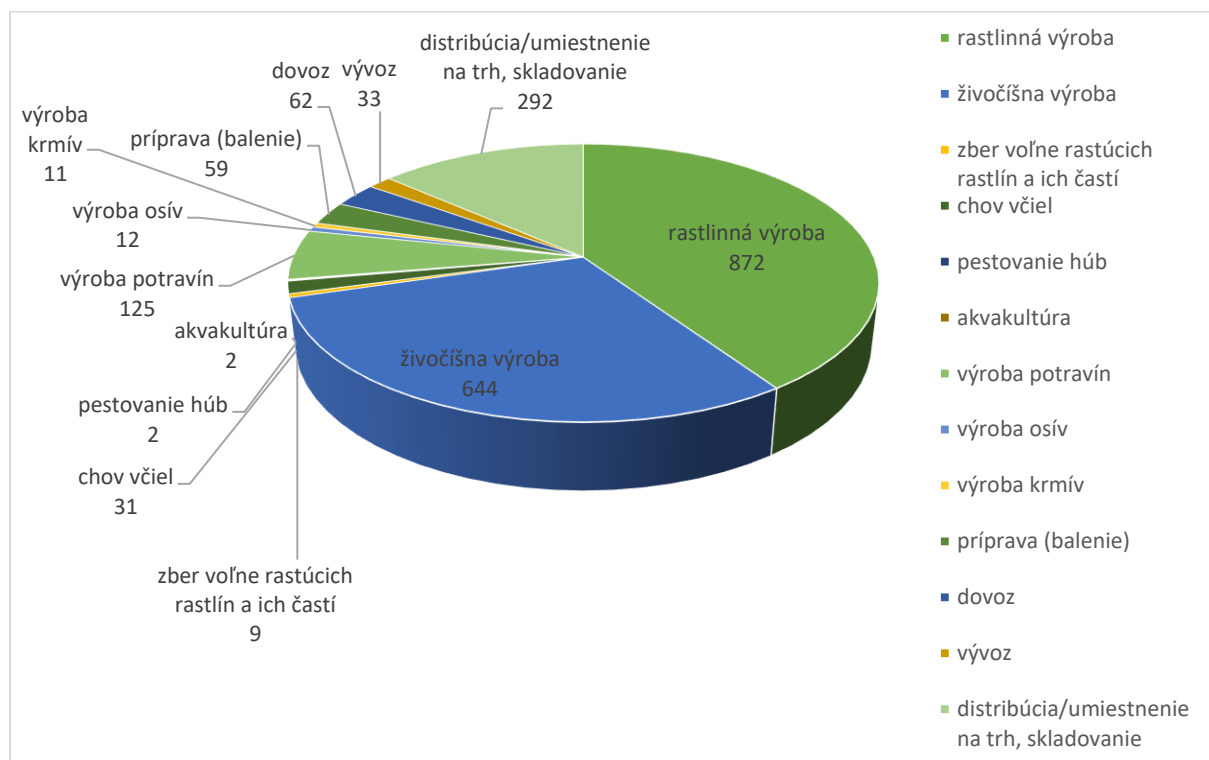
Zdroj údajov: Eurostat

Graf 10 Podiel počtu hospodárskych zvierat chovaných v EPV z celkového počtu hospodárskych zvierat v SR

Zdroj údajov: ŠÚ SR, ÚKSÚP

Graf 11 Zastúpenie registrovaných činností v EPV v roku 2021

Zdroj údajov: ÚKSÚP

6. Úradné kontroly v SR

6.1 Rozdelenie kompetencií

Kompetencie sú ustanovené podľa zákona č. 282/2020 Z. z. nasledovne:

Ministerstvo pôdohospodárstva:

- riadi výkon štátnej správy v oblasti EPV,
- koordinuje medzinárodnú spoluprácu v oblasti EPV,
- koordinuje vypracovanie viacročného národného plánu úradných kontrol,
- koordinuje vypracovanie výročnej správy z výsledkov úradných kontrol,
- rozhoduje v správnom konaní v druhom stupni vo veciach, o ktorých v prvom stupni rozhoduje kontrolný ústav,
- určuje národné referenčné laboratórium.

Kontrolný ústav:

- je príslušným orgánom pre EPV v SR,
- je styčným orgánom pre EPV,
- vedie register prevádzkovateľov,
- vedie register inšpekčných organizácií,
- vykonáva úradnú kontrolu subjektov, ktoré v rozpore s týmto zákonom alebo v rozpore s osobitnými predpismi používajú informáciu o tom, že poľnohospodársky produkt alebo potravinu, ktoré uvádzajú na trh, pochádzajú z EPV,
- registruje inšpekčné organizácie do registra inšpekčných organizácií, vykonáva zmeny v registri inšpekčných organizácií a vymazáva inšpekčné organizácie z registra inšpekčných organizácií,
- vydáva inšpekčnej organizácii oprávnenie na výkon vstupného preverenia, výkon úradnej kontroly prevádzkovateľa a na výkon iných úradných činností u prevádzkovateľa v EPV,
- registruje prevádzkovateľov v registri prevádzkovateľov, okrem prevádzkovateľov podľa osobitného predpisu, vykonáva zmeny v registri prevádzkovateľov a vymazáva prevádzkovateľov z registra prevádzkovateľov,
- posudzuje a povoľuje neekologické vstupy podľa osobitných predpisov a povoľuje dočasné používanie neekologických poľnohospodárskych zložiek pri výrobe spracovaných potravín z EPV podľa osobitného predpisu,
- určuje mimoriadne pravidlá EPV za okolností podľa osobitného predpisu,
- vykonáva audit činnosti inšpekčnej organizácie podľa osobitných predpisov,
- vypracúva viacročný národný plán úradných kontrol,
- vypracúva výročnú správu z výsledkov úradných kontrol za predchádzajúci kalendárny rok,
- určuje úradné laboratóriá, v ktorých možno analyzovať úradne odobraté vzorky produktov EPV alebo produktov z konverzie odobratých pri úradnej kontrole prevádzkovateľa postupom podľa osobitného predpisu, vedie zoznam určených laboratórií, ktorý zverejňuje na svojom webovom sídle, a vykonáva audit ich činnosti,

- vypracúva, vedie, aktualizuje a zverejňuje na svojom webovom sídle v súlade s osobitnými predpismi zoznam hnojív a pôdnych pomocných látok povolených v EPV, zoznam krmív povolených v EPV, zoznam prípravkov na ochranu rastlín, základných látok a pomocných prípravkov v ochrane rastlín povolených v EPV a zoznam prostriedkov na čistenie a dezinfekciu povolených v EPV,
- vedie databázu ekologického rastlinného množiteľského materiálu a rastlinného množiteľského materiálu z konverzie, ukladá sankcie za priestupky a iné správne delikty v oblasti EPV,
- predkladá správy a informuje príslušné orgány Európskej únie, príslušné orgány členských štátov Európskej únie a inšpekčné organizácie členských štátov a tretích krajín a spolupracuje s nimi,
- zasiela informácie týkajúce sa úradných kontrol do systému riadenia informácií pre úradné kontroly podľa osobitného predpisu.

6.2 Kontrola, registrácia a certifikácia

- Podmienkou registrácie v registri prevádzkovateľov EPV na ÚKSÚP je podanie žiadosti na základe výsledku vykonaného vstupného preverenia od oprávnenej inšpekčnej organizácie.
- Vybraná inšpekčná organizácia je povinná po podaní žiadosti o registráciu vykonať vstupné preverenie u žiadateľa do 60 dní od uzavretia zmluvy na vstupné preverenie a do 15 dní od vykonania vstupného preverenia zaslať žiadateľovi záznam zo vstupného preverenia, v ktorom je uvedené, či inšpekčná organizácia odporúča alebo neodporúča registráciu žiadateľa v registri prevádzkovateľov.
- Do 15 dní od prevzatia záznamu zo vstupného preverenia s odporúčaním registrácie v registri prevádzkovateľov od inšpekčnej organizácie, môže žiadateľ požiadať ÚKSÚP o registráciu v registri prevádzkovateľov na tlačivách zverejnených na webovom sídle ÚKSÚP.
- Ak podaná žiadosť o registráciu do registra prevádzkovateľov obsahuje všetky potrebné náležitosti, ÚKSÚP žiadateľa zaregistruje v registri prevádzkovateľov do 30 dní od prijatia úplnej žiadosti. Žiadateľ sa stane prevádzkovateľom a bude oprávnený vykonávať registrovanú EPV činnosť podľa platnej legislatívy odo dňa jeho registrácie.

Postup registrácie prevádzkovateľov v EPV je vypracovaný v súlade so zákonom č. 282/2020 Z. z. a v súlade s nariadením EÚ 848/2018 a je uvedený na webovom sídle ÚKSÚP.

Prevádzkovatelia a skupiny prevádzkovateľov, ktorí vyrábajú, pripravujú, distribuujú alebo skladujú produkty EPV alebo produkty z konverzie, ktorí dovážajú takéto produkty z tretej krajiny, či takéto produkty vyvážajú do tretej krajiny, alebo ktorí umiestňujú takéto produkty na trh, oznámia pred tým, než umiestnia na trh akékoľvek produkty ako „produkty EPV“ alebo ako „produkty z konverzie“, alebo pred obdobím konverzie svoju činnosť príslušným orgánom tých členských štátov, v ktorých sa činnosť vykonáva a v ktorých ich podnik podlieha systému kontroly.

Príslušné orgány alebo v náležitom prípade štátne inšpekčné organizácie alebo súkromné inšpekčné organizácie vydajú každému prevádzkovateľovi alebo skupine prevádzkovateľov, ktorá oznámila svoju činnosť v súlade s článkom 34 ods. 1 nariadenia o EPV a dodržiava toto nariadenie, certifikát.

Na účely výkonu vstupného preverenia, úradnej kontroly prevádzkovateľov a certifikácie sa oprávňujú súkromné inšpekčné organizácie. Kontrolný ústav v zmysle §4 písm. g) zákona č. 282/2020 Z. z. a podľa čl. 40 nariadenia EÚ 848/2018 delegoval výkon vstupného preverenia, úradné kontroly prevádzkovateľov a certifikáciu produktov z EPV v SR na tieto inšpekčné organizácie:

- ✓ Naturalis SK, s.r.o. (SK-BIO-002)
- ✓ Biokont CZ, s.r.o. (SK-BIO-003)

Každý prevádzkovateľ registrovaný v EPV musí mať uzavretú platnú zmluvu na výkon kontrol v systéme EPV s jednou z oprávnených inšpekčných organizácií počas trvania celého obdobia registrácie.

7. SWOT analýza

Silné stránky

- Systém kontroly, registrácie a certifikácie ako aj dovozu (Naturalis SK, Biokont CZ, ÚKSÚP),
- Zavedený systém dlhodobej finančnej podpory formou platby na plochu (program rozvoja vidieka),
- Existujúci právny rámec (legislatívne predpisy EÚ a národná legislatíva),
- Systém udržateľného poľnohospodárstva šetrného k životnému prostrediu,
- Rastúci podiel EPV na p. p.,
- Ochrana biodiverzity na TTP,
- Vysoký podiel trvalých trávnych porastov v štruktúre p. p. využiteľných pre pasienkové systémy chovu,
- Rastúci záujem o zdravú výživu a kvalitné potraviny.

Slabé stránky

- Nedostatočné spracovanie produktov z EPV na potraviny,
- Slabo rozvinutý trh s potravinami z EPV,
- Slabá propagácia produktov z EPV, potravín a loga EPV,
- Ekonomická situácia a schopnosť poľnohospodárov podnikáť,
- Málo aktivít na propagáciu a predaj produktov z EPV,
- Nedostatočné vzdelávanie, poradenstvo a prenos informácií,
- Vysoká rozdrobenosť vlastníctva pôdy a nevysporiadané vlastnícke vzťahy bránia dôsledne realizovať ochranu pôdy, vody a vzduchu a vytvárať spoločné zariadenia a opatrenia,
- Nedostatočná prepojenosť praxe s vedou a výskumom,
- Vysoký cenový rozdiel medzi produktami z EPV a produktami z konvenčnej poľnohospodárskej výroby,
- Nízky podiel produktov z EPV využívaných vo verejných inštitúciách poskytujúcich stravovanie pre zraniteľné skupiny obyvateľstva (napr. školské jedálne, jedálne v MŠ, nemocnice, ústavy a pod.),
- Nedostatočné povedomie obyvateľstva/slabá reklama pre EPV,

Príležitosti

- Ponuka potravín z EPV (kontrolovaný systém výroby),
- Ponuka regionálnych produktov,
- Stabilita pravidiel a podpory,
- Udržanie zamestnanosti na vidieku,
- Spracovanie produktov z EPV v stredných a malých potravinárskych podnikoch,
- Vybudovanie trhu s produktmi z EPV,

- Vytvorenie obchodov s produktmi z EPV alebo zaradenie produktov z EPV do obchodov,
- Vyššia propagácia EPV,
- Ochrana životného prostredia uplatňovaním zásad EPV,
- Zlepšenie a rozvoj vzdelávania, poradenstva a transferu vedomostí,
- Zlepšenie adresnosti poradenstva a vzdelávania pre mladých, malých a stredných poľnohospodárov,
- Prebratie skúseností z popredných krajín EÚ v oblasti rozvoja EPV,
- Udržateľné využívanie energetických zdrojov, najmä biomasy z EPV,
- Rast dopytu po využívaní EPV a šetrnej produkcii ovocia, zeleniny a vína,
- Rastúci dopyt spoločnosti po zvyšovaní biodiverzity,
- Záujem spoločnosti o poľnohospodárske produkty vyprodukované v súlade s ochranou prírody,
- Rastúca podpora poľnohospodárskych príjmov súvisiace s ochranou prírody a biodiverzity,
- Záujem vedeckej komunity o ochranu prírody a biodiverzity,
- Možnosti presadiť sa na trhu s produktami vyprodukovanými v súlade s ochranou prírody a biodiverzity,
- Záujem spoločnosti a odbornej praxe o posilňovanie biodiverzity prostredníctvom zmenšovania obhospodarovaných parciel a rozširovania neproduktívnych prvkov,
- Vzdelávanie spotrebiteľov - zvýšenie záujmu o "zdravé stravovanie" záujem spotrebiteľov kvalitné, regionálne potraviny so špeciálnymi hodnotami súvisiacimi so zdravím,
- Výskum a vývoj nových ekologicky optimálnych postupov pre sektor poľnohospodárstva v rozdielnych geografických a klimatických podmienkach Slovenskej republiky,
- Využívanie alternatívnych techník a postupov ochrany rastlín bez použitia pesticídov,
- Záujem médií a verejnosti o zdravé stravovanie a dobré životné podmienky hospodárskych zvierat,
- Rozvoj nových spôsobov odbytu produktov vyrobených s vyšším štandardom napr. prostredníctvom krátkych dodávateľských reťazcov, predaja z dvora a pod.,
- Vytvorenie motivačného systému pre výskumné inštitúcie, vzdelávacie inštitúcie a pôdohospodárov na začatie a rozvoj vzájomne prospešných vzťahov v oblasti poradenstva a vzdelávania.

Ohrozenia

- Klamlivé označovanie produktov z EPV,
- Falšovanie pôvodu potravín,
- Rastúca inflácia,
- Limitované zapojenie sa poľnohospodárov do schém ochrany prírodných zdrojov,
- Pokračovanie záberov kvalitnej poľnohospodárskej (ornej) pôdy pre výstavbu priemyselnej, bytovej a dopravnej infraštruktúry,
- Nízka dostupnosť vzdelávania a poradenstva pre poľnohospodárov,

- Nízke environmentálne povedomie obyvateľstva o vzácnosti prírodného bohatstva, ktorým Slovensko zatiaľ disponuje; nízka vedomostná úroveň o udržateľnom spôsobe života,
- Významná časť spotrebiteľov stále uprednostňuje lacnejšie a menej kvalitné potraviny,
- Konkurencia lacných importovaných potravín,
- Nedostatok kvalifikovaných pracovných síl v prvovýrobe,
- Chýbajúci funkčný systém AKIS,
- Nízka angažovanosť a podpora univerzít a výskumných ústavov v aplikovanom výskume a vzdelávaní pôdohospodárov,
- Rozpočtové obmedzenia verejných inštitúcií,
- Energetická kríza, nástroje ako propagácia výhod EPV, či konkrétne vzdelávacie aktivity zamerané na to, ako dostať „zdravé potraviny“ napr. do škôl
- Pretrvávajúce vnímanie bioproduktov zo strany verejnosti ako „trendovú záležitosť“ a „marketingový ťah“ v prípade, že propagácia významu a podstaty EPV nebude úspešná/dostatočná alebo v dôsledku pretrvávania nekalých postupov súvisiacich s falšovaním produktov alebo klamlivým označovaním produktov logom EPV.

8. Dotačná podpora

Tabuľka 4 Platba za EPV v rokoch 2004-2027 (výška podpory [€/ha])

	2004-2006		2007-2013		2014-2020	2021-2022	2023-2027	
	<i>V období konverzie (2 roky)</i>	<i>V období po konverzii</i>	<i>Agroenvironmentál na platba za podopatrenie EPV v období konverzie</i>	<i>Agroenvironmentál na platba za podopatrenie EPV v období po konverzii</i>	<i>Platba za EPV v období konverzie a na udržanie EPV</i>	<i>Platby na konverziu a na udržanie EPV</i>	<i>Výška podpory predstavuje % z vypočítanej platby uvedené pri jednotlivjej platbe</i>	
orná pôda	199	100	218	153	153	160	170	75,22%
ovocné sady a vinohrady	266	133	959	671	-	-	-	-
ovocné sady intenzívne rodiace	-	-	-	-	733	740	-	-
ovocné sady intenzívne mladé	-	-	-	-	471	478	-	-
ovocné sady ostatné	-	-	-	-	373	380	-	-
ovocné sady vyšší počet jedincov rodiace	-	-	-	-	-	-	904	100%
ovocné sady vyšší počet jedincov mladé	-	-	-	-	-	-	554	100%
ovocné sady ostatné rodiace	-	-	-	-	-	-	814	100%
ovocné sady zmiešané krajnotvorné	-	-	-	-	-	-	497	50%
vinohrady rodiace	-	-	-	-	743	750	762	100%
vinohrady mladé	-	-	-	-	490	498	468	100%
zelenina, jahody*, liečivé, koreninové a aromatické rastliny	332	166	488	377	600*	600*	-	100%

liečivé, koreninové a aromatické rastliny	-	-	-	-	-	-	-	417	
jahody	-	-	-	-	-	-	-	1 111	100%
zelenina	-	-	-	-	-	-	-	795	100%
konzumné zemiaky	-	-	-	-	-	379	387	735	100%
trvalé trávne porasty	133	66	137	96	96		103	-	-
trvalý trávny porast základná platba	-	-	-	-	-	-	-	96	75,60%
trvalý trávny porast neredukovaná platba	-	-	-	-	-	-	-	127	100%

* od roku 2014 do roku 2022 platba aj na jahody v rámci platby na zeleninu, liečivé, koreninové a aromatické rastliny

Zdroj údajov: PRV 2004-2006; PRV 2007-2013; Oznámenie č. 43/2015 Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky; Vestník MPRV SR; Oznámenie Riadiaceho orgánu Programu rozvoja vidieka SR o realizácii neprojektových opatrení PRV v prechodnom období (2021-2022); Správa o strategickom pláne SPP na rok 2021

Tabuľka 5 Oddelené priame platby v €/ha - konvenčné poľnohospodárstvo

rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Jednotná platba na plochu (SAPS) v €	58,71	69,70	81,66	84,74	96,24	121,6	142,4	155,36	173,95
rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jednotná platba na plochu (SAPS) v €	188,54	205,37	132,38	134,04	135,45	140,37	136,74	120,16	117,92

Zdroj údajov: Správy o poľnohospodárstve a potravinárstve v Slovenskej republike - Zelené správy

Tabuľka 6 Viazané priame platby v €/ha - konvenčné poľnohospodárstvo

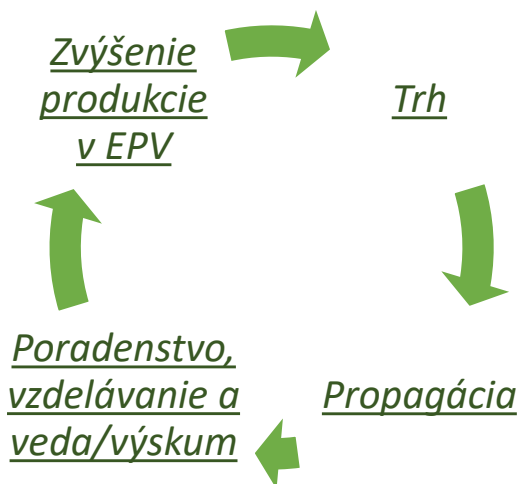
	2017	2018	2019	2020	2021
Platba na pestovanie cukrovej repy	362,36	370,38	378,11	363,66	334,71
Platba na pestovanie chmeľu	410,13	414,13	451,43	483,8	541,86
Platba na pestovanie vybraných druhov ovocia s vysokou prácnosťou	134,26	135,63	137,55	340,69	505,06
Platba na pestovanie vybraných druhov ovocia s veľmi vysokou prácnosťou	255	262,67	294,02	468,08	633
Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny s vysokou prácnosťou	47,87	45,44	-	-	-
Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny s veľmi vysokou prácnosťou	113,81	101,87	-	-	-
Platba na pestovanie rajčiakov	508,22	568,73	561,23	481,3	438,87
Platba na chov bahníc, jariek a kôz €/ks	17,33	18,04	19,67	17,13	17,73
Platba na výkrm vybraných kategórií HD v €/DJ	216,08	227,23	220,34	168,62	180,58
Platba na kravy chované v systéme s trhovou produkciou mlieka €/ks	278,59	288,95	294,27	249,66	268,97
Bielkovinové plodiny	-	-	323,64	106,84	79,64
Platba na pestovanie vybraných druhov zeleniny	-	-	357,29	412,03	455,31

Zdroj údajov: Správy o poľnohospodárstve a potravinárstve v Slovenskej republike - Zelené správy

9. Hlavné ciele, priority a opatrenia

Zámerom vypracovaného NAP je zlepšiť postavenie EPV v Slovenskej republike a prispieť k udržateľnej a k životnému prostrediu šetrnej poľnohospodárskej výrobe.

9.1 Priority NAP

9.2 Ciele NAP

- C1 Navýšenie p. p. v EPV na 14 % z LPIS v SR
- C2 Rozšírenie databázy údajov o EPV
- C3 Zabezpečenie dostupnosti domácich produktov z EPV a ich odbytu
- C4 Zvýšenie povedomia obyvateľov SR o produktoch EPV a o logu EPV
- C5 Zabezpečenie poradenstva a vzdelávania v oblasti EPV
- C6 Rozvoj vedy a výskumu
- C7 Zabezpečenie implementácie novej legislatívy v kontrolnej a certifikačnej činnosti v rámci ekologickej poľnohospodárskej výroby

10. Ciele a navrhované opatrenia v SR

Cieľ	Opatrenie	Aktivita/nástroj	Priorita	Termín	Nároky na rozpočet	Predpokladané finančné nároky na realizáciu (v €)	Navrhované inštitúcie na realizáciu
C1 Navýšenie p. p. v EPV na 14 % z LPIS v SR	O1 Finančná motivácia a podpora poľnohospodárov v EPV	SP SPP 2023 -2027	V	2023/2027	nie	179 834 000	Registrované subjekty v EPV
C2 Rozšírenie databázy údajov o EPV	O2 Zber údajov v oblasti EPV	Zabezpečenie dostupnosti údajov od IO a od prevádzkovateľov (napr. prostredníctvom formulára/dotazníka)	V	2023, potom priebežne	áno	2 000	ÚKSÚP
		Zabezpečenie zberu údajov o EPV a jej uplatnení na trhu (napr. výroba, dopyt, dovoz, vývoz, spotreba, úrody...)	V	2023, potom priebežne	áno	CUR	ÚKSÚP
		Spracovanie údajov o EPV a ich analýza	V	každoročne	nie	4 000	MPRV SR; ÚKSÚP
C3 Zabezpečenie dostupnosti domácich produktov z EPV a ich odbytu	O3 Podpora organizovanosti v oblasti EPV	Vytvorenie regionálnych skladov/odbytové centrá pre produkty EPV	S	2024/2025	áno	35 000	Registrované subjekty v EPV
	O4 Uplatnenie EPV produktov na trhu, rozšírenie spektra a cenová dostupnosť	Podpora predaja lokálnych produktov EPV	V	2024/2027	áno	15 000	Registrované subjekty v EPV
		Podpora spracovania produktov EPV	V	2024/2027	áno	30 000	Registrované subjekty v EPV
		Rozvoj databázy prvovýrobcov a spracovateľov produktov EPV a jej sprístupnenie verejnosti	V	2023/2024	nie	CUR	ÚKSÚP
		Vypracovanie postupu pre ZVO pre produkty EPV a ich uplatňovanie v praxi	S	2024		-	MPRV SR

C4 Zvýšenie povedomia obyvateľov SR o produktoch EPV a o logu	O5 Zvýšenie počtu propagačných aktivít v EPV	Osveta v oblasti EPV, usmernenie/vzdelávanie inštitúcií zabezpečujúcich stravovanie	V	každoročne	áno	6 000/rok	IZPI, MPRV SR
		Propagácia loga EPV EÚ prostredníctvom prezentovania produktov EPV s poukázaním na označenie/záruku ekologickej produkcie a vyzdvihnutie priaznivého vplyvu na životné prostredie a udržateľné poľnohospodárstvo (propagačné materiály, výstavy, ...)	V	každoročne	áno	40 000	Registrované subjekty v EPV
		Usporiadanie oceňovania fariem/prevádzkovateľov certifikátom, realizácia dní EPV	S	každoročne			
		Propagačné aktivity ekofarmy formou dňa otvorených dverí, predvážacie akcie	S	rok			
		Šírenie informácie ohľadom EPV v rámci sociálnych sietí (Facebook, LinkedIn, Twitter, ...)	V	každoročne	nie	-	MPRV SR, Ekotrend
		Pravidelná mediálna propagácia napr. cez rubriky vo Farmárskej revue a odbornej tlači, webové sídla	S	každoročne	nie	-	MPRV SR, Ekotrend
		Podpora agroturizmu na farmách v EPV (pre návštevníkov farmy zabezpečené potraviny z EPV - gastronómia, zážitkové učenie – život na farme)	S	každoročne	nie	10 000	Registrované subjekty v EPV
		Informačná kampaň zameraná najmä na systémy kvality Európskej únie vzťahujúce sa na ekologickú poľnohospodársku výrobu ovocia a zeleniny alebo spracovaného ovocia a zeleniny vo forme intervencie podľa čl. 47 ods. 1 písm. g) nariadenia (EÚ) 2021/2115.			nie	-	organizácie výrobcov alebo združenia organizácií výrobcov ovocia a zeleniny

	O6 Boj proti podvodným praktikám v EPV	Vypracovanie postupov na vysledovateľnosť a transparentnosť činností prevádzkovateľov v EPV	S	2023/2024	nie	-	MPRV SR, ÚKSÚP, IO, Ekotrend
		Zintenzívnenie spolupráce relevantných orgánov štátnej a verejnej správy v SR	V	2023/2024	nie	-	MPRV SR, ÚKSÚP, IO, PPZ
C5 Zabezpečenie poradenstva a vzdelávania v oblasti EPV	O7 Poskytovanie poradenstva v oblasti EPV	Vytvorenie demonštračných ekofariem, ukážka technológií a inovácií v praxi (obrábanie pôdy a starostlivosť o ňu, ochrana rastlín, oševné postupy, voľba plodín a odrôd a pod.) zdieľanie zásad a postupov správnej poľnohospodárskej praxe v EPV	V	2024/2025	áno	15 000	NPPC
		Zabezpečenie vzdelávania a poradenstva pre EPV (pre záujemcov o vstup do EPV, pre začínajúcich prevádzkovateľov, pre registrovaných prevádzkovateľov, ciele poradenstvo	V	2023/2027	áno	25 000	IZPI, MPRV SR
		Organizovanie školiacich akcií, zdieľanie vedomostí medzi farmami, prenos skúseností zo zahraničia	V	každoročne	áno	15 000	MPRV SR, ÚKSÚP, IZPI, Ekotrend
C6 Rozvoj vedy a výskumu	O8 Posilnenie a zapojenie výskumných kapacít do oblasti EPV	- Farm living lab - realizácia výskumu priamo na farme	S	2024/2027	áno	40 000	NPPC, SPU
		Návrhy a realizácia poľných pokusov a technologických testov techník v oblasti trvalo udržateľného manažmentu plodín a zvierat	S	2024/2027	áno	40 000	NPPC, SPU
		Multidisciplinárny výskum - obsiahnuté prírodné vedy (pôda, diverzita, voda, obsah nutričných látok,..) a sociálne vedy (kultúrne dedičstvo, etnológia, sociológia, ...)	S	2024/2027	áno	40 000	NPPC, SPU

		Zdieľanie výsledkov výskumu na vedeckých fórach, ale aj pre farmárov v EPV, potencionálnych záujemcov	V	2024/2027	áno	4 000	NPPC, SPU
C7 Zabezpečenie implementácie novej legislatívy v kontrolnej a certifikačnej činnosti v rámci ekologickej poľnohospodárskej výroby	O9 Zapojenie inšpekčných organizácií do databázy informačného systému SR	Zabezpečenie rozšírenia užívateľov programu na evidenciu poľn. pozemkov v registri prevádzkovateľov EPV o inšpekčné organizácie pre EPV resp. vytvoriť register poľn. pozemkov v ekologickom poľnohospodárstve v LPIS	V	2023/2024	nie	-	ÚKSÚP, PPA , IO
	O10 Realizácia certifikátov prostredníctvom informačného portálu TRACES	Prostriedky na úpravu softvéru a prevodu certifikátov do medzinárodnej databázy	V	2023	áno	10 000	IO

Vysvetlivky: Priorita: N – nízka; S – stredná, V – vysoká

Príloha 1:

SKRATKY

CUR – centrálny údajový repozitár

EPV – ekologická poľnohospodárska výroba

EUROSTAT – Statistical Office of the European Communities

HD – hovädzí dobytok

IO – inšpekčná organizácia

NAP – národný akčný plán

NAP – národný akčný plán

p. p. – poľnohospodárska pôda

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

TTP – trvalé trávne porasty

ZVO – zelené verejné obstarávanie